

به نام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
دانشکده پرستاری و مامایی

گروه آموزشی پرستاری سلامت بزرگسالان

شناسنامه درس *Course Syllabus*

عنوان درس: انسان شناسی و جامعه شناسی در پرستاری
نوع و تعداد: ۱ واحد نظری
دروس پیش نیاز: -

فراگیران (رشته، مقطع، ترم): پرستاری ترم ۱
زمان کلاس: دوشنبه ها ۱۶ - ۱۴ ، یکشنبه ها ۱۸ - ۱۶
مکان: دانشکده پرستاری و مامایی کلاس شماره ۱۳ (کد یک) و کلاس شماره ۱۳ (کد دو)
مسئول درس: دکتر فاطمه نظری
شماره تماس: ۰۳۱۳۷۹۲۷۵۴۳
نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۵ - ۱۴۰۴
زمان حضور در دفتر کار: دوشنبه ها ۱۶ لغایت ۱۸

Email :nazari@nm.mui.ac.ir

اساتید درس: آقای دکتر علیمحمدی ، آقای دکتر بهرامی ، خانم دکتر بابایی، خانم دکتر نظری

شرح درس:

در این درس اساسی ترین مطالب در رابطه با انسان شناسی و جامعه شناسی سلامت به دانشجویان تدریس می گردد و به تعریف پرستاری از منظر علم انسانی، موضوعات جامعه، هنر، فلسفه، تاریخ، سیاست و مردم شناسی در پرستاری می پردازد و به دانشجویان کمک می گردد که نگاه عمیق تر به موضوعات انسانی داشته و از طریق به کارگیری آموخته های کلاس جهت ارتقای دانش علوم انسانی، مهارت های ارتباطی، حساسیت فرهنگی، خلاقیت و تفکر انتقادی بهره بگیرند. ادغام علوم انسانی توانایی دانش آموختگان پرستاری را در دیدگاه کل نگر به بیمار، افزایش درک از خود، حساسیت به صدای دیگران و روش های جایگزین یادگیری تسهیل می نماید.

اهداف کلی دوره:

۱. آشنایی با مفاهیم بنیادین فلسفه پرستاری و ارتباط آن با علوم انسانی مانند جامعه شناسی، روان شناسی، اخلاق و انسان شناسی.
۲. شناخت جایگاه انسان به عنوان دریافت کننده خدمات سلامت در بستر اجتماعی، فرهنگی و تاریخی.
۳. تحلیل تأثیر باورها، ارزش ها و ساختارهای اجتماعی بر فرآیند مراقبت پرستاری.
۴. بررسی نقش شواهد علمی و داده های انسانی در تصمیم گیری های بالینی و مراقبتی.
۵. تقویت نگرش انسان محور در مراقبت پرستاری با تأکید بر کرامت، آزادی و انتخاب مددجو.
۶. ارتقاء حرفه ای گرایی از طریق درک مسئولیت اخلاقی، تعهد اجتماعی و احترام به تفاوت های فرهنگی.
۷. پذیرش اهمیت ارتباط مؤثر و همدلانه با مددجویان و خانواده ها به عنوان بخش جدایی ناپذیر مراقبت.
۸. توسعه نگرش انتقادی نسبت به ساختارهای نابرابر اجتماعی و تأثیر آن ها بر سلامت افراد.
۹. توانایی برقراری ارتباط بین فردی مؤثر، همدلانه و فرهنگی محور با مددجویان و خانواده ها.

۱۰. به‌کارگیری شواهد علمی و داده‌های انسانی در طراحی و اجرای مراقبت‌های پرستاری.
۱۱. تقویت مهارت‌های رهبری و مدیریت در تیم‌های مراقبتی با رویکرد انسان‌محور.
۱۲. ارتقاء مهارت‌های تحلیل اجتماعی برای شناسایی نیازهای خاص مددجویان در بستر جامع

اهداف اختصاصی دوره:

در حیطه دانشی، دانشجو قادر باشد:

۱. مفاهیم و رویکردهای انسان‌شناسی و جامعه‌شناسی تعریف و جایگاه آن‌ها در مراقبت پرستاری تبیین نماید.
۲. تاریخچه انسان‌شناسی و جامعه‌شناسی در ایران و جهان و اهداف کاربردی آن‌ها در سلامت را توضیح دهد.
۳. مفاهیم متاپارادایمی پرستاری با رویکرد مردم‌نگاری و قوم‌نگاری فرهنگی تحلیل نماید.
۴. اصول مراقبت بیمارمحور، شخص‌محور، کل‌نگر و جامعه‌نگر را توضیح دهد.
۵. نابرابری‌های سلامت، توزیع بیماری‌ها و تأثیر عوامل اجتماعی-فرهنگی بر آن را توضیح دهد.
۶. ساختارهای اجتماعی مانند جوامع شهری/روستایی، گروه‌ها و نهادهای اجتماعی را توضیح دهد.
۷. جامعه‌شناختی رفتارهای انحراف‌آمیز و تغییرات اجتماعی تحلیل نماید.
۸. مدل‌های صلاحیت فرهنگی و توسعه آن در پرستاری را توضیح دهد.
۹. حساسیت فرهنگی و مراقبت فرهنگی در پرستاری را شناسایی نماید.

در حیطه نگرشی (عاطفی و ارزشی) دانشجو قادر باشد :

۱. اهمیت نقش فرهنگ، باورها و ارزش‌های اجتماعی در سلامت و مراقبت را ابراز نماید.
۲. نگرش جامعه‌نگر در مقابل نگرش بیمارستان‌محور در مراقبت پرستاری را ارتقاء دهد.
۳. اهمیت مراقبت رسمی و غیررسمی و نقش خانواده در مراقبت در منزل درک نماید.
۴. مسئولیت اجتماعی پرستار در کاهش نابرابری‌های سلامت را بپذیرد.
۵. از ارزش‌های حرفه‌ای مانند همدلی، احترام، عدالت و پاسخ‌گویی در مراقبت پرستاری دفاع نماید.

در حیطه مهارتی (عملی و اجرایی) دانشجو قادر باشد :

۱. اصول مراقبت کل‌نگر، شخص‌محور و جامعه‌نگر در برنامه‌ریزی مراقبتی به‌کار ببرد.
۲. مهارت‌های ارتباطی با مددجویان، خانواده‌ها و تیم‌های درمانی با رویکرد فرهنگی‌محور در موقعیت‌های شبیه‌سازی‌شده نشان دهد.
۳. از مترجم و ابزارهای ارتباطی برای مراقبت مؤثر در جوامع چندفرهنگی استفاده نماید.
۴. مراقبت در منزل با توجه به نقش مراقبان غیررسمی و نیازهای فرهنگی طراحی و اجرا کند.
۵. گزارش‌های میدانی از روابط حرفه‌ای، بین‌حرفه‌ای و مراقب-خدمت‌گیرنده در محیط‌های خدماتی تهیه و ارائه دهد.
۶. در مدیریت و رهبری تیم‌های مراقبتی با رویکرد انسان‌محور و جامعه‌نگر مشارکت نماید.

روش تدریس :

۱. سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
۲. یادگیری مبتنی بر نقشه مفهومی (Concept Map)
۳. یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
۴. روش یادگیری مبتنی بر مورد (Case Based Learning)
۵. بحث در گروه‌های کوچک

مسئولیت های فراگیران :

۱. در جلسات حضوری/ آنلاین با رعایت نظم کلاسی به موقع حضور داشته باشد.
۲. حضور فعال در کلاس های آنلاین (نظیر گوش دادن فعال و مشارکت در پرسش و پاسخ ها)
۳. در فرایند یاددهی- یادگیری، مشارکت فعال داشته باشند.
۴. انجام فعالیت های یادگیری نظیر انجام تکلیف، شرکت در آزمون و شرکت در بحث های گروهی و پاسخدهی سوالات به منزله فعالیت کلاسی محسوب می شود.
۵. شرکت در آزمون پایان ترم و کویزهای کلاسی الزامی است.
۶. دانشجویان توجه کنند که حداکثر نمره کلاسی از فعالیتهای ایشان، سه نمره است و با هماهنگی استاد درس و تایید مسئول درس تعلق خواهد گرفت.

وظایف نماینده کلاس:

- ۱- آماده کردن سیستم اسلاید شو و کامپیوتر، گرفتن لیست حضور و غیاب از دفتر آموزش و هماهنگی تاریخ برای هرگونه جابجایی و تغییر کلاس و اطلاع به واحد آموزش استاد و دانشجویان.

قوانین و مقررات کلاس

۱. آئین نامه رفتار و پوشش حرفه ای دانشجویان طبق شیوه نامه اجرائی موجود در سایت دانشکده پرستاری، قسمت معاونت آموزشی، اداره خدمات آموزشی رعایت گردد.
۲. در هر جلسه با آمادگی و مطالعه مباحث قبلی در کلاس درس حاضر شود.
۳. کسب حدنصاب نمره به منظور قبول شدن در این واحد درس ۱۰ از ۲۰ می باشد.
۴. بر اساس مصوبه آئین نامه آموزشی نحوه برخورد با غیبت دانشجویان در کلاس به شرح زیر است:
(الف) غیبت در جلسات درس تا سقف مشخص شده در آئین نامه آموزشی مربوطه در صورتی مجاز خواهد بود و مشمول کسر نمره نخواهد گردید که با ارائه مدارک مستند و گواهی معتبر و تأیید شده و با تشخیص مدیر گروه مربوطه مجاز شناخته شود.
(ب) نحوه برخورد با غیبت غیر موجه دانشجو در کلاس درس در سقف کمتر از $\frac{4}{17}$ (چهار هفدهم) بشرح زیر می باشد:

یک جلسه غیبت غیرموجه	قابل بخشش
- دو جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۱ نمره
- سه جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۲ نمره
- چهار جلسه غیبت غیرموجه	کسر ۴ نمره
- (ج) در خصوص نحوه برخورد با تعطیلی کلاس (غیر مجاز) که به صورت گروهی انجام می شود به ازای هر جلسه استاد می تواند تا سقف ۲ نمره کسر نماید.

بدیهی است غیبت بیش از حد مجاز (۴/۱۷) منجر به نمره صفر در درس خواهد بود و در صورت مجاز بودن غیبتها با ارائه مستندات و اخذ موافقت شورای آموزشی دانشکده، موجب حذف درس خواهد شد.

سیاست های مسئول درس در مورد تاخیر و هرگونه تخطی از آیین نامه انضباطی دانشجو در کلاس درس:

- دانشجویان موظف هستند در زمان مقرر در کلاس حضور یابند و در صورت تأخیر، منطبق با سیاست های انضباطی برخورد می شود.
- هرگونه رفتار نامناسب، صحبت های نامربوط، استفاده نادرست از وسایل الکترونیکی، یا ایجاد مزاحمت در کلاس ممنوع است.
- دانشجویان باید احترام متقابل با استاد و همکلاسی ها رعایت کنند.
- موارد تخطی از سیاستها یا انضباطی ممکن است منجر به تذکر کتبی، کاهش نمره، یا در موارد جدیتر، ارجاع به مراجع ذیربط در دانشگاه شود.

نحوه ارزشیابی دانشجو و نمره مربوط به فعالیت:

ردیف	فعالیت	نمره از ۲۰
۱	انجام تکالیف در زمان مقرر/ حضور و مشارکت فعال در کلاس های حضوری/ مجازی	۱
۲	رویدادنگاری و یادداشت های تحلیلی از محیط های خدمات پرستاری (بیمارستان ها، مراکز خدمات پرستاری جامعه نگر و یا مراقبت در منزل	۳
۳	امتحان پایان ترم	۱۶

منابع اصلی و محتوای ضروری یادگیری:

۱. اکبری و همکاران (۱۳۹۷). اصول پرستاری کوزیر ۲۰۱۸: مفاهیم، فرایندها و اقدامات. تهران انتشارات حیدری (فصل ۱۸)
۲. محسنی، منوچهر (۱۴۰۱). مقدمات جامعه شناسی. انتشارات دوران
3. Miller, Barbara. Cultural anthropology, Prentice Publication, Last edition

منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر

۱. بیتس، دانیل و پلاگ، فرد (۱۳۸۹). انسان شناسی فرهنگی، ترجمه محسن ثلاثی، تهران، انتشارات علمی (فصول ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶) (آخرین ویرایش)
2. Cockerham WC. Medical Sociology on the move. Springer, Last edition
3. Morrall P. Sociology and Nursing: An Introduction. Routledge.
4. Winkelman M. Culture and Health: Applying medical anthropology. John Wiley & Sons.
5. Barnard, Alan & Spencer, Jonathan. The Routledge Encyclopedia of Social and Cultural Anthropology, Routledge Publication, Last edition.
6. Kottak, Conrad Phillip. Mirror for Humanity, a Concise Introduction to Cultural Anthropology, McGraw-Hill Publication, Seventh Edition.
7. www.anthropology.ir

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس

عنوان درس: انسان شناسی و جامعه شناسی در پرستاری

شماره درس: ۵۱۱۳۳۷۰

نیمسال تحصیلی و سال: اول ۱۴۰۴-۱۴۰۵

مکان: دانشکده پرستاری و مامایی کلاس شماره ۱۳

فراگیران: دانشجویان پرستاری ترم ۱ گروه ۱

زمان: دوشنبه ها ۱۶-۱۴ و یکشنبه ها ۱۸-۱۶

ردیف	تاریخ و ساعت	عنوان جلسه	آمادگی لازم دانشجویان قبل از شروع کلاس	مدرس
۱	دوشنبه ۱۴۰۴/۷/۲۱ ساعت ۱۶-۱۴	آشنایی با مفهوم انسان شناسی (پارادایم و متاپارادایم شامل انسان، سلامتی، پرستاری و محیط)	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	آقای دکتر علیمحمدی
۲	یکشنبه ۱۴۰۴/۷/۲۷ ساعت ۱۶-۱۸	انسان شناسی و رویکردهای کل نگرانه به انسان و پرستاری، پرستاری بعنوان علم انسانی، پرستاری بعنوان هنر	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	آقای دکتر علیمحمدی
۳	دوشنبه ۱۴۰۴/۷/۲۸ ساعت ۱۶-۱۴	اصول و ارزش های پرستاری جامعه نگر در مقابل پرستاری بیمارستانی، ویژگی های انسانی - حرفه ای پرستاری	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	آقای دکتر علیمحمدی
۴	دوشنبه ۱۴۰۳/۸/۵ ساعت ۱۶-۱۴	اصول و اجزای مراقبت بیمار محور (patient-centered) و شخص محور (person-centered)، مراقبت کل نگر (Holistic) و مراقبت جامعه نگر (Community-based) در پرستاری	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر نظری
۵	یکشنبه ۱۴۰۴/۸/۱۱ ساعت ۱۶-۱۸	تعریف، قلمرو و تاریخچه و مبانی جامعه شناسی، دگرگونی ها و تغییرات اجتماعی	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر نظری
۶	دوشنبه ۱۴۰۳/۸/۱۲ ساعت ۱۶-۱۴	تعریف فرهنگ و طبقه بندی آن مراقبت پرستاری پاسخگو از نظر فرهنگی و تاثیر عوامل اجتماعی فرهنگی بر نهاد سلامت	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر بابایی
۷	یکشنبه ۱۴۰۴/۸/۱۸ ساعت ۱۶-۱۸	صلاحیت فرهنگی، موانع و عوامل تسهیل کننده آن و راههای توسعه صلاحیت فرهنگی در پرستاران	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر بابایی
۸	دوشنبه ۱۴۰۴/۸/۱۹ ساعت ۱۶-۱۴	فرهنگ روابط درون حرفه ای، بین حرفه ای، بین مراقب و خدمت گیرنده، نابرابری های سلامت و استفاده از مترجم در عرصه های مراقبتی و ارائه مشاهدات میدانی دانشجویان	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر بابایی
۹	یکشنبه ۱۴۰۴/۸/۲۵ ساعت ۱۶-۱۸	ارائه تکالیف (رویدادنگاری و یادداشت های تحلیلی از محیط های خدمات پرستاری (بیمارستان ها، مراکز خدمات پرستاری جامعه نگر و یا مراقبت در منزل)	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر بابایی، خانم دکتر نظری

تاریخ امتحان پایان ترم: بر اساس تقویم آموزش

لینک کلاس مجازی: <http://meet.mui.ac.ir/rjjiuivhvg8p>

جدول زمان بندی ارائه برنامه درس

عنوان درس: انسان شناسی و جامعه شناسی در پرستاری

شماره درس: ۵۱۱۳۳۷۰

نیمسال تحصیلی: اول ۱۴۰۵-۱۴۰۴

زمان: دوشنبه ها ۱۶-۱۴ و یکشنبه ها ۱۸-۱۶

فراگیران: دانشجویان پرستاری ترم ۱ گروه ۲

مکان: دانشکده پرستاری و مامایی کلاس شماره ۱۳

ردیف	تاریخ و ساعت	عنوان جلسه	نوع جلسه فعالیت یادگیری	مدرس
۱	دوشنبه ۱۴۰۴/۸/۲۶ ساعت ۱۶-۱۴	آشنایی با مفهوم انسان شناسی (پارادایم و متاپارادایم شامل انسان، سلامتی، پرستاری و محیط)	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	آقای دکتر علیمحمدی
۲	یکشنبه ۱۴۰۴/۹/۲ ساعت ۱۶-۱۸	انسان شناسی و رویکردهای کل نگرانه به انسان و پرستاری، پرستاری بعنوان علم انسانی، پرستاری بعنوان هنر	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	آقای دکتر علیمحمدی
۳	دوشنبه ۱۴۰۴/۹/۱۰ ساعت ۱۶-۱۴	اصول و ارزش های پرستاری جامعه نگر در مقابل پرستاری بیمارستانی، ویژگی های انسانی - حرفه ای پرستاری	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	آقای دکتر علیمحمدی
۴	دوشنبه ۱۴۰۴/۹/۱۷ ساعت ۱۶-۱۴	اصول و اجزای مراقبت بیمار محور (patient-centered) و شخص محور (person-centered)، مراقبت کل نگر (Holistic) و مراقبت جامعه نگر (Community-based) در پرستاری	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر نظری
۵	یکشنبه ۱۴۰۴/۹/۲۳ ساعت ۱۶-۱۸	تعریف، قلمرو و تاریخچه و مبانی جامعه شناسی، دگرگونی ها و تغییرات اجتماعی	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر نظری
۶	دوشنبه ۱۴۰۴/۹/۲۴ ساعت ۱۶-۱۴	تعریف فرهنگ و طبقه بندی آن مراقبت پرستاری پاسخگو از نظر فرهنگی و تاثیر عوامل اجتماعی فرهنگی بر نهاد سلامت	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر بابایی
۷	یکشنبه ۱۴۰۴/۹/۳۰ ساعت ۱۶-۱۸	صلاحیت فرهنگی، موانع و عوامل تسهیل کننده آن و راههای توسعه صلاحیت فرهنگی در پرستاران	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر بابایی
۸	دوشنبه ۱۴۰۴/۱۰/۱ ساعت ۱۶-۱۴	فرهنگ روابط درون حرفه ای، بین حرفه ای، بین مراقب و خدمت گیرنده، نابرابری های سلامت و استفاده از مترجم در عرصه های مراقبتی و ارائه مشاهدات میدانی دانشجویان	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر بابایی
۹	۱۴۰۴/۱۰/۸ ساعت ۱۶-۱۴	ارائه تکالیف (رویدادنگاری و یادداشت های تحلیلی از محیط های خدمات پرستاری (بیمارستان ها، مراکز خدمات پرستاری جامعه نگر و یا مراقبت در منزل)	مطالعه مباحث کلاس، مشارکت فعال در کلاس	خانم دکتر بابایی خانم دکتر نظری

تاریخ امتحان پایان ترم: بر اساس تقویم آموزش

لینک کلاس مجازی: <http://meet.mui.ac.ir/rjjiuivhvg8p>